

หน่วย 3

ศิลปวัฒนธรรมไทย

หัวข้อเรื่อง

3.1 ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมไทย

3.2 ระดับของวัฒนธรรม

3.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

3.4 ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

3.5 ประเภทของวัฒนธรรมไทย

3.6 ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

3.7 เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย

3.8 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

3.9 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

3.1 ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นตามวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ

วัฒนธรรม คือ แบบอย่างหรือวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในชุมชน

ศิลปะ คือ ความงาม คุณค่าของความงดงาม หรือผลงานของมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายการสร้างสรรค์

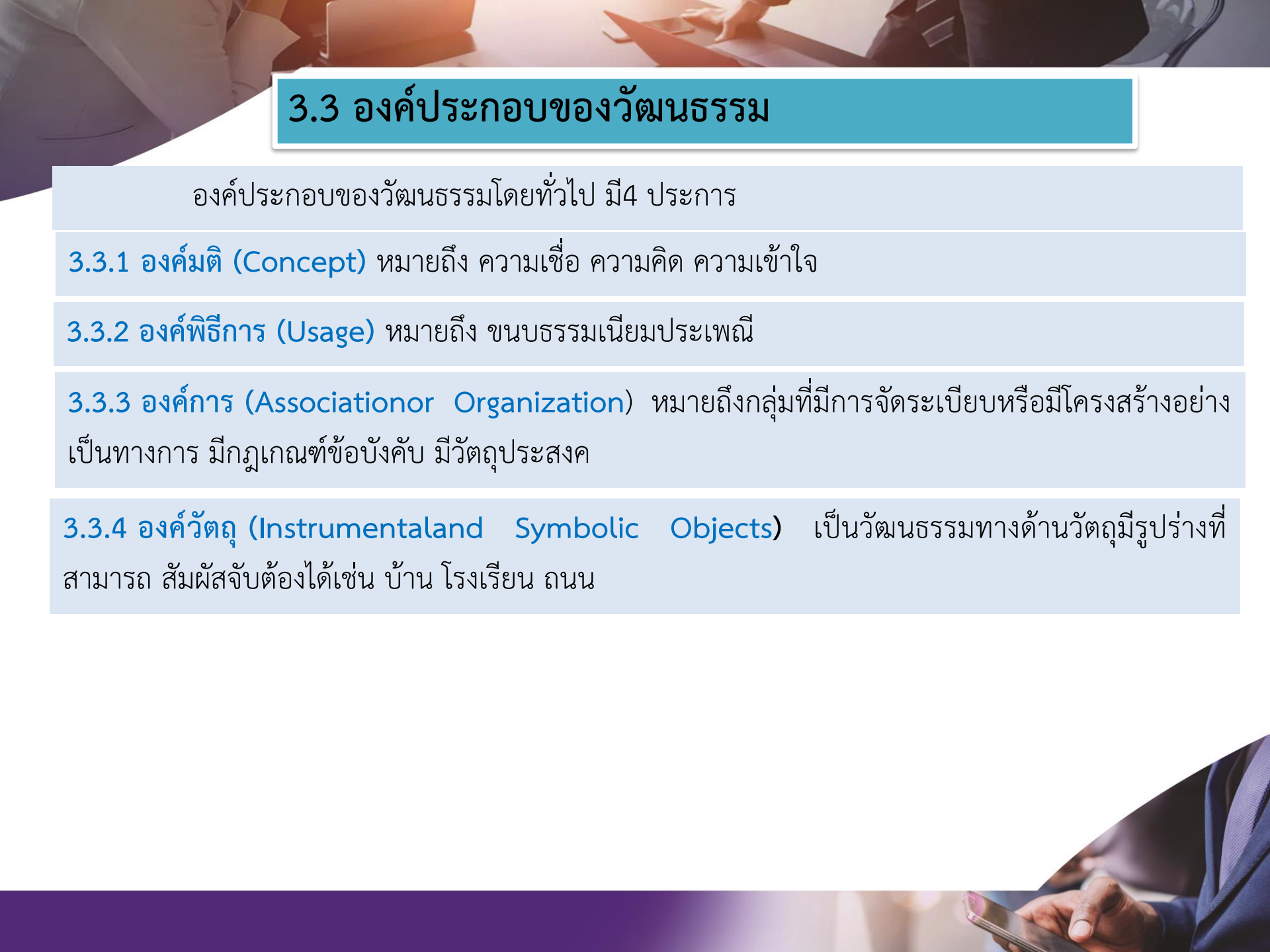
3.2 ระดับของวัฒนธรรม

นักวิชาการวัฒนธรรมไทยได้แบ่งวัฒนธรรมไทยออกเป็น 3 ระดับ

3.2.1 วัฒนธรรมพื้นบ้าน

3.2.2 วัฒนธรรมประจำชาติ

3.2.3 วัฒนธรรมสากลหรือวัฒนธรมนานาชาติ

3.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

องค์ประกอบของวัฒนธรรมโดยทั่วไป มี4 ประการ

3.3.1 องค์คติ (Concept) หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจ

3.3.2 องค์พิธีการ (Usage) หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี

3.3.3 องค์การ (Association or Organization) หมายถึงกลุ่มที่มีการจัดระเบียบหรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มีวัตถุประสงค์

3.3.4 องค์วัตถุ (Instrumental and Symbolic Objects) เป็นวัฒนธรรมทางด้านวัตถุมีรูปร่างที่สามารถสัมผัสจับต้องได้เช่น บ้าน โรงเรียน ถนน

3.4 ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

3.4.1 ลักษณะของวัฒนธรรม วัฒนธรรมมีลักษณะสำคัญ

1. วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้	2. วัฒนธรรมเป็นมรดกของสังคม
3. วัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต	4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้
5. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นการแสดงถึงรูปแบบของความคิด	6. วัฒนธรรมมิใช่เป็นของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ

3.5 ประเภทของวัฒนธรรมไทย

ประเภทของวัฒนธรรมมีการแบ่งไว้

3.5.1 การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมตามลักษณะ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ
2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ

3.5.2 การแบ่งประเภทวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติพ.ศ. 2485

1. คติธรรม (Moral Culture)	2. เนติธรรม (Legal Culture)
3. สหธรรม (Social Culture)	4. วัตถุธรรม (Material Culture)

3.6 ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

1. วัฒนธรรมเป็นเครื่องสร้างระเบียบแก่สังคม
2. วัฒนธรรมทำให้เกิดความสามัคคีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบสถาบัน
4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์
5. วัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า
6. วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ

3.7 เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์เป็นลักษณะเด่นของสังคมที่มองเห็นได้ชัด ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมอื่น เพราะเกิดจาก การสั่งสมของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีมาเป็นเวลาช้านาน เอกลักษณ์ไทยจึงเป็นเอกลักษณ์แห่ง ความภาคภูมิใจของชนชาวไทยทุกคน ในการมีชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษา ศิลปกรรม

เอกลักษณ์ไทยจึงหมายถึง ลักษณะของความเป็นไทยที่โดดเด่นแตกต่างจากลักษณะสังคมของ ชาติอื่น ซึ่งอาจมองได้จากรูปลักษณะ

3.8 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

3.8.1 ระดับบุคคล

3.8.2 ระดับท้องถิ่น

3.8.3 ระดับชาติ

3.9 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ในปัจจุบันวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลกับวัฒนธรรมไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมีผลกระทบ ต่อพฤติกรรมของคนไทย ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมเกี่ยวกับทางด้านจิตใจ กระทั่งทำให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความกตัญญูรู้คุณ ความเอื้ออาทร ความรัก ความสามัคคีวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เหล่านี้ บางอย่างกำลังจะสูญหายไปหรือขาดความสนใจ ดังนั้น จึงควรที่จะต้องหันมาอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของไทย ไม่ให้ถูกกลืนกินโดยวัฒนธรรมของต่างชาติแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักการปรับตัวเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไปตามยุคสมัย

ใบงานที่ 3

1. ให้นักศึกษาสืบค้นหาวัฒนธรรมไทยที่ยังมีการสืบทอดมาถึงปัจจุบัน
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรม
 - 1.2 แนวทางการธรรมรงค์รักษาและสืบทอด
2. ยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ จำนวน 3 อย่าง
3. ยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ จำนวน 3 อย่าง
4. พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 แบ่งวัฒนธรรมไว้กี่ประเภท อะไรบ้าง
5. ให้นักศึกษาบอกความหมายของศิลปวัฒนธรรมไทย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ